

ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF THE CONSTRUCTION INDUSTRY AS A PREREQUISITE FOR REALIZING ITS EXPORT POTENTIAL

*Volodymyr Dalyk * , Ivan Zapisotskyi ***

Received: 2025-02-03

Accepted: 2025-03-17

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15037908>

Abstract. The development of the construction industry is one of the key factors in economic growth, infrastructure modernization, and enhancing the investment attractiveness of a country. In the context of globalization and increasing competition in the international market, the construction sector has significant potential for expanding export activities, which, in turn, can contribute to greater economic stability and international competitiveness of the national economy. At the same time, the realization of the export potential of the construction industry faces a number of challenges, including regulatory constraints, lack of investment, technological lag, and institutional barriers.

The aim of this study is to analyze the development of the construction industry as a prerequisite for increasing its export potential and to identify strategic directions for strengthening the competitiveness of the sector at the international level. To achieve this goal, a systemic approach, statistical analysis methods, comparative analysis, and modeling were used.

The study examines the theoretical foundations of the development of the construction industry, its impact on the country's economy, and the key factors determining the sector's export potential. A comprehensive analysis of the current state of the construction sector in Ukraine has been conducted, identifying key trends and challenges in its development.

Based on the obtained results, the main barriers hindering the export activity of construction enterprises have been identified, including economic policy instability, the lack of effective financial support mechanisms for exporters, insufficient technological development, and inadequate workforce qualification levels. The research findings can be used to develop government policies aimed at enhancing the export capacity of the construction industry and its integration into global markets.

Keywords: construction industry, globalization, export potential, export barriers, economic growth, competitiveness, construction services market.

* *Candidate of Economics Sciences, Lviv Polytechnic National University, <https://orcid.org/0000-0003-0004-2270>*

** *PhD student, Lviv Polytechnic National University, <https://orcid.org/0000-0001-9751-4195>*

Вступ

Розвиток будівельної індустрії відіграє ключову роль у забезпеченні економічного зростання, модернізації інфраструктури та підвищенні інвестиційної привабливості країни. Будівельний сектор не лише сприяє створенню робочих місць і зростанню валового внутрішнього продукту, а й виступає важливим драйвером розвитку суміжних галузей, зокрема виробництва будівельних матеріалів, машинобудування та транспорту.

У сучасних умовах глобалізації та інтенсифікації міжнародної торгівлі будівельна галузь розглядається як один із перспективних напрямів розвитку експорту. Висока якість будівельних матеріалів, застосування інноваційних технологій, розвиток екологічного будівництва та цифровізація галузі створюють передумови для розширення присутності на міжнародних ринках. Водночас експортний потенціал будівельної індустрії України залишається недостатньо реалізованим через низку системних проблем, серед яких – нестабільність економічної ситуації, регуляторні бар'єри, дефіцит кваліфікованих кадрів і недостатній рівень інвестиційної підтримки.

У зв'язку з цим проведення комплексного аналізу розвитку будівельної індустрії як передумови реалізації її експортного потенціалу є актуальним науковим завданням. Дослідження тенденцій розвитку галузі, оцінка її конкурентоспроможності на міжнародному ринку, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності експортної діяльності сприятимуть формуванню стратегії розвитку будівельного сектору та посиленню його інтеграції у світову економіку.

Метою даного дослідження є аналіз розвитку будівельної індустрії як ключового чинника реалізації її експортного потенціалу, визначення основних тенденцій і проблем галузі, а також обґрунтування стратегічних напрямів підвищення конкурентоспроможності будівельної продукції та послуг на міжнародному ринку. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- дослідити теоретичні засади розвитку будівельної індустрії та її вплив на економічне зростання країни;
- проаналізувати сучасний стан будівельного сектору в Україні та світі, виокремити основні тенденції та виклики;
- оцінити рівень експортного потенціалу будівельної індустрії та визначити його ключові чинники;
- виявити бар'єри та ризики, що обмежують розвиток експортної діяльності будівельних підприємств.

Результати

Будівельна індустрія, або будівельна галузь, визначається як сектор промисловості, спрямований на створення будівельної продукції. Вона об'єднує будівельно-монтажні організації та підприємства, що займаються виробництвом будівельних матеріалів і виробів, спираючись на розвинену матеріально-технічну базу, сучасні технології та висококваліфіковані кадри. Основними завданнями будівельно-монтажних організацій є виконання підрядних робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією будівель і споруд, облаштуванням інженерних та транспортних комунікацій, монтажем обладнання. Розвиток будівельної індустрії в Європі та США наприкінці XIX ст. був зумовлений поглибленням суспільного поділу праці, урбанізацією та розвитком промисловості й інфраструктури. В Україні цей сектор почав формуватися у 1930-х рр. на основі централізованої планової економіки, а значний розвиток отримав у 1960-х завдяки масштабному житловому будівництву [1]. Характеристики будівельної індустрії представлено табл.1.

Таблиця 1

Характеристики будівельної індустрії

№	Характеристика	Опис
1.	Системність і комплексність	Охоплює виробництво будівельних матеріалів, зведення, реконструкцію, демонтаж об'єктів та облаштування інфраструктури.
2.	Висока капіталомісткість	Вимагає значних фінансових інвестицій у матеріали, оплату праці, технічне оснащення та логістику.
3.	Технологічна складність	Використовує сучасні будівельні технології, автоматизовані системи управління, інформаційні технології та інноваційні матеріали.
4.	Матеріально-технічне забезпечення	Потребує розвиненої виробничої бази, що включає підприємства з виготовлення будівельних матеріалів, спеціалізоване обладнання та транспортні засоби.
5.	Кваліфікаційний рівень персоналу	Включає інженерів, архітекторів, проєктувальників та робітників будівельних спеціальностей, що потребує постійного підвищення кваліфікації.
6.	Регульованість і нормативно-правове забезпечення	Функціонує в межах стандартів, законодавчих актів та норм, що регулюють безпеку, якість будівництва та екологічні вимоги.
7.	Соціально-економічна значущість	Впливає на економічний розвиток країни, рівень зайнятості, стан інфраструктури та забезпечення житлових потреб населення.

Джерело: узагальнено автором

Аналіз будівельного сектору свідчить про наявність комплексу факторів, які визначають його конкурентоспроможність. Вони поділяються на зовнішні та внутрішні фактори впливу [2, С. 2-5] (див. табл.2).

Таблиця 2

Фактори, що визначають конкурентоспроможність будівельного сектору

№	Фактор	Опис
Зовнішні фактори		
1.	Економічні умови	Рівень інфляції, процентні ставки, купівельна спроможність населення, доступність фінансових ресурсів і рівень безробіття.
2.	Регуляторне середовище	Законодавчі вимоги, державні програми підтримки галузі, система дозвільних процедур, стандарти якості та безпеки.
3.	Технологічні зміни	Рівень розвитку інновацій у будівництві, застосування нових матеріалів і методів проєктування, цифровізація процесів.
4.	Соціально-демографічні тенденції	Рівень урбанізації, потреби ринку нерухомості, зміни у споживчих перевагах.
5.	Геополітичні ризики	Наслідки військових конфліктів, зміни логістичних маршрутів, доступність будівельних матеріалів і робочої сили.
Внутрішні фактори		

№	Фактор	Опис
	Менеджмент та організація	Ефективність управління, стратегічне планування, структура підприємства, рівень ділових компетенцій керівників.
	Фінансова стабільність	Наявність власного капіталу, доступ до кредитних ресурсів, можливості залучення інвестицій.
	Технологічна база	Якість обладнання, рівень автоматизації, ефективність виробничих процесів.
	Якість продукції та послуг	Відповідність будівельних об'єктів сучасним стандартам, використання екологічно безпечних матеріалів, дотримання термінів будівництва.
	Маркетинг і стратегія збуту	Адаптація до ринкових змін, розширення цільової аудиторії, ефективна реклама, робота з клієнтами.
	Інноваційний потенціал	Здатність підприємств впроваджувати нові технології, використання цифрових рішень для управління процесами будівництва.

Джерело: узагальнено автором [2, С. 2-5]

Рівень розвитку будівельної індустрії має прямий вплив на її експортний потенціал, оскільки саме від технологічного рівня виробництва, якості продукції, фінансової стійкості підприємств та логістичної інфраструктури залежить здатність країни інтегруватися у міжнародний ринок. Сучасна будівельна галузь, яка активно впроваджує інноваційні технології та використовує матеріали високої якості, має значно більше шансів виходу на світові ринки, ніж підприємства, що працюють за застарілими методами. Відповідність будівельної продукції міжнародним стандартам якості та технологічним нормам є одним із ключових факторів, що визначає конкурентоспроможність будівельних компаній у глобальному масштабі [3, с. 1].

Важливим чинником, що впливає на експортний потенціал будівельної індустрії, є стійкість внутрішнього ринку. Стабільний попит на будівельну продукцію в межах країни сприяє нарощуванню виробничих потужностей та створенню необхідних умов для експорту [3, с. 3]. Водночас, фінансова підтримка галузі відіграє вирішальну роль у її розвитку: наявність доступних кредитів, залучення інвестицій та державні програми підтримки експортерів створюють сприятливі умови для розширення будівельного бізнесу за межі національної економіки [3, с. 4].

Не менш важливим є рівень розвитку логістичної інфраструктури, оскільки ефективна транспортна система, розвинені портові та залізничні термінали, а також швидке та зручне митне оформлення забезпечують мінімізацію витрат на експорт [3, с. 5]. Саме ці фактори визначають швидкість та ефективність постачання будівельних матеріалів і послуг на міжнародний ринок.

Проте, існує низка бар'єрів, які ускладнюють реалізацію експортного потенціалу будівельної галузі. Однією з головних проблем є недостатня конкурентоспроможність продукції через обмежене використання сучасних технологій та матеріалів. Відсутність достатнього фінансування також гальмує розвиток підприємств, оскільки високі кредитні ставки та недостатні державні механізми підтримки роблять процес модернізації складним і тривалим. Військові конфлікти та геополітична нестабільність ще більше ускладнюють ситуацію, впливаючи на логістичні ланцюги, порушуючи експортні маршрути та підвищуючи вартість будівельної продукції. Додатковою перешкодою є бюрократизація процедур сертифікації та митного контролю, що уповільнює вихід продукції на міжнародні ринки [3, С. 4-5].

Нині і Україні функціонування будівельної галуззі значною мірою визначається складною економічною ситуацією, викликаною військовими діями, а у світі – глобальними фінансовими викликами та технологічними змінами. Національна будівельна індустрія сьогодні перебуває в кризовому стані через руйнування інфраструктури, скорочення обсягів інвестицій і нестабільність економічного середовища. Війна спричинила значне зниження темпів будівництва: загальна площа новобудов у 2022 р. скоротилася майже вдвічі порівняно з попереднім роком, а в окремих регіонах падіння досягло 77%. Державна підтримка галузі зосереджена переважно на відновленні зруйнованих міст та забезпеченні житлом внутрішньо переміщених осіб, що визначає основні напрями фінансування. Водночас міжнародна допомога, зокрема через участь європейських країн у відбудові регіонів України, є потужним стимулом для поступового виходу галузі з кризи [4, С. 1-5]. Розподіл видатків Державного бюджету України в 2024 р. щодо будівельної галуззі продемонстровано в табл.3.

Таблиця 3

Розподіл видатків Державного бюджету України на 2023 р. та 2024 р. щодо будівельної галузі

№	Найменування	млн грн
1.	Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Державної прикордонної служби України	150,0
2.	Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Національної гвардії України	300,0
3.	Будівництво (придбання) житла для осіб рядового і начальницького складу Державної служби України з надзвичайних ситуацій	190,0
4.	Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Збройних Сил України	100,0
5.	Будівництво та модернізація закладів охорони здоров'я	148,0
6.	Виконання робіт у сфері поводження з радіоактивними відходами неядерного циклу, будівництво комплексу «Вектор» та експлуатація його об'єктів	632,0
7.	Фінансова підтримка Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву	6,1
8.	Часткова компенсація відсоткової ставки кредитів комерційних банків молодим сім'ям та одиноким молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	5,8
9.	Субвенція з державного бюджету бюджету Дніпровської міської територіальної громади на завершення будівництва метрополітену у м. Дніпрі	109,0
10.	Будівництво (придбання) житла для осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України	9,7
11.	Фонд розвитку закладів загальнодержавного значення, в тому числі їх будівництво	262,0
12.	Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Головного управління розвідки Міністерства оборони України	180,0
13.	Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Служби безпеки України	180,0
14.	Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Управління державної охорони України	80,0

№	Найменування	млн грн
15.	Будівництво (придбання) житла для співробітників Служби зовнішньої розвідки України	150,0
16.	Будівництво (придбання) житла для військовослужбовців Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	51,0

Джерело: [5]

Зміну обсягів виробленої будівельної продукції відображає індекс будівельної продукції. Аналіз динаміки індексу будівельної продукції за 2015–2024 роки дозволяє оцінити тенденції розвитку будівельної галузі, її циклічність та вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на її функціонування. В табл.4 показано зміну індексу за останні 10 років (рис.1).

Таблиця 4

Індекс будівельної продукції в 2015-2024 рр.

Рік	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Індекс	78,9	117,3	128,5	108,2	123,5	101,7	106	35,1	124	123,8

Джерело: узагальнено автором за [6]

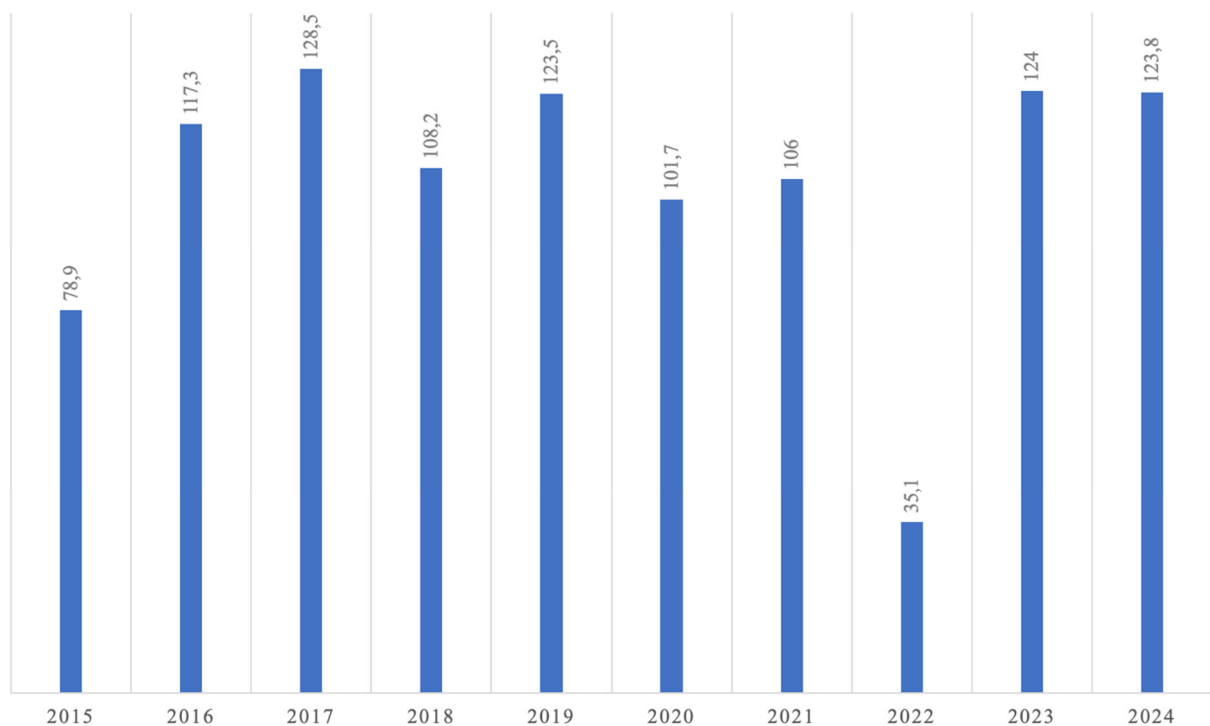

Рисунок 1 – Індекс будівельної продукції в 2015-2024 рр.

Джерело: узагальнено автором за [6]

Протягом 2015-2019 рр. спостерігалось поступове зростання будівельного сектору. Після відносно низького рівня у 2015 р. (78,9%) вже у 2016 р. відбулося значне зростання на 38,4% (до 117,3%), що могло бути пов'язане з активізацією інвестиційних процесів, реалізацією інфраструктурних проєктів та стабілізацією економіки. У 2017 р. зростання продовжилося і досягло 128,5%, а в 2018 р. темпи дещо сповільнилися (108,2%), проте залишалися позитивними. У 2019 р. знову зафіксоване значне зростання (123,5%), що свідчило про стійкий розвиток галузі.

У 2020 р., внаслідок світової економічної кризи, спричиненої пандемією COVID-19, темпи зростання будівельної продукції різко вповільнилися до 101,7%. Це свідчить про мінімальне зростання в умовах обмежень, змін у логістичних ланцюгах і зменшення інвестиційної активності.

У 2021 р. спостерігалось незначне покращення показника (106%), що пов'язано з поступовим відновленням економіки, хоча повного повернення до темпів зростання 2017–2019 рр. не відбулося.

2022 р. став переломним, оскільки індекс будівельної продукції обвалився до 35,1%. Це безпосередньо пов'язано з початком повномасштабної війни в Україні, що спричинила руйнування інфраструктури, втрату інвестицій, скорочення попиту на нерухомість і масштабне зупинення будівельних проєктів. Однак вже у 2023 р. ситуація змінилася, і показник зріс до 124%. Це свідчить про поступове відновлення галузі, активізацію реконструкційних робіт, залучення міжнародних інвестицій та відновлення внутрішнього попиту на будівельні послуги.

Прогноз на 2024 рік (123,8%) демонструє стабільне відновлення будівельної сфери, що може бути результатом державних програм з відновлення країни, фінансування інфраструктурних проєктів та активного залучення іноземних партнерів.

Глобальна будівельна індустрія також стикається з численними викликами. Головними серед них є зростання вартості будівельних матеріалів, нестача кваліфікованої робочої сили та інфляційний тиск. За даними аналітиків, продуктивність галузі суттєво поступається виробничому сектору, що створює необхідність у масштабній технологічній трансформації [4, с. 5]. Використання цифрових інструментів, таких як інформаційне моделювання будівель, а також впровадження стандартизованих будівельних процесів зможуть значно підвищити ефективність будівництва.

Сучасний стан будівельного сектору характеризується низкою тенденцій, які визначають вектор подальшого розвитку, а також викликами, що потребують стратегічних рішень на державному та міжнародному рівнях. Однією з основних тенденцій у будівельній галузі є активне впровадження інноваційних технологій, зокрема цифрових рішень та автоматизованих систем управління. Інформаційне моделювання будівель, використання штучного інтелекту та роботизованих механізмів дозволяють зменшити витрати, підвищити ефективність управління будівельними процесами та покращити контроль якості [7, С. 38-39]. Окрім цього, зростає популярність концепції «зеленого будівництва», що передбачає використання енергоефективних матеріалів та технологій для мінімізації негативного впливу на довкілля [8, с. 11].

Ще однією важливою тенденцією є глобалізація будівельного сектору, що виявляється у розширенні міжнародної співпраці та залученні іноземного капіталу в реалізацію масштабних інфраструктурних проєктів. Для України ця тенденція є особливо актуальною в умовах необхідності відновлення зруйнованих міст, що стимулює міжнародні інвестиції та технологічний трансфер [9, С. 128-129].

Однак будівельна галузь стикається з низкою серйозних викликів. Одним із ключових є зростання вартості будівельних матеріалів, що спричинене нестабільністю глобальних ринків, інфляційними процесами та логістичними обмеженнями. Іншим важливим викликом є дефіцит кваліфікованої робочої сили. Старіння кадрів, недостатній рівень професійної підготовки та відтік спеціалістів за кордон ускладнюють забезпечення галузі необхідними людськими ресурсами.

Додатковим фактором ризику є регуляторна нестабільність, що виявляється у змінності будівельних норм, бюрократизації дозвільних процедур та недосконалості містобудівної політики. Вирішення цієї проблеми вимагає спрощення

адміністративних процедур, гармонізації національних стандартів з міжнародними вимогами та вдосконалення правового регулювання інвестиційної діяльності.

Будівельна галузь є однією з найбільш капіталомістких і залежних від макроекономічної ситуації та регуляторного середовища сфер економіки. Її розвиток визначається динамікою основних макроекономічних показників, зокрема темпами зростання ВВП, рівнем інфляції, доступністю кредитних ресурсів, інвестиційною активністю, а також особливостями державної політики у сфері містобудування та регулювання будівельного бізнесу.

Одним із ключових макроекономічних факторів, що впливає на стан будівельної галузі, є економічна кон'юнктура. В умовах економічного зростання зростає попит на житлове та комерційне будівництво, збільшується кількість інфраструктурних проєктів, що сприяє активізації інвестицій та розширенню будівельного ринку. Водночас у періоди економічної рецесії галузь зазнає значних труднощів, оскільки зниження доходів населення та бізнесу призводить до скорочення обсягів будівництва та замороження великих проєктів.

Інфляційні процеси також мають вагомий вплив на будівельну сферу, оскільки вони зумовлюють зростання вартості будівельних матеріалів, пального, логістичних послуг та заробітних плат. Не менш важливим фактором є доступність фінансових ресурсів. Будівельна галузь значною мірою залежить від кредитування, оскільки реалізація проєктів потребує значних початкових вкладень. Високі процентні ставки, обмежений доступ до банківських позик та нестабільність фінансового ринку можуть знижувати інвестиційну активність у секторі, що особливо помітно у країнах з нестабільною економікою.

Регуляторні фактори відіграють вирішальну роль у визначенні темпів та напрямів розвитку будівельної індустрії. Ефективна державна політика стимулює галузь через механізми податкового стимулювання, фінансування інфраструктурних проєктів, програм підтримки житлового будівництва. Наприклад, урядові ініціативи щодо субсидування кредитів на житло або стимулювання енергоефективного будівництва сприяють активізації ринку нерухомості.

Водночас надмірна бюрократизація, непрозорість дозвільних процедур, нестабільність містобудівного законодавства гальмують розвиток галузі. Затримки у видачі дозволів, складні процедури узгодження проєктної документації, корупційні ризики є бар'єрами, що знижують інвестиційну привабливість будівництва. Гармонізація регуляторного середовища з міжнародними стандартами, спрощення дозвільних процедур, посилення контролю за якістю будівництва є важливими умовами сталого розвитку галузі.

Будівельна галузь відіграє ключову роль у світовому економічному розвитку, а її експортний потенціал набуває дедалі більшого значення в умовах глобалізації. Цей потенціал визначається сукупністю характеристик і ресурсів, що дають змогу країні ефективно реалізовувати свої конкурентні переваги та виходити на міжнародний ринок із товарами та послугами. Важливим чинником розвитку експортного потенціалу будівельної індустрії є здатність до міжнародної співпраці та налагодження партнерських відносин, стабільність внутрішнього ринку, наявність розвинутої інфраструктури та логістичних мереж, а також впровадження дієвих маркетингових стратегій [3, С. 2-3].

Ринки збуту будівельних послуг та матеріалів поділяються на внутрішній та зовнішній, кожен із яких має свої особливості, чинники впливу та тенденції розвитку.

Внутрішній ринок будівельних матеріалів та послуг є базовим сегментом національної економіки, визначаючи темпи розвитку галузі, рівень зайнятості та інвестиційні можливості. Попит на будівельні послуги на внутрішньому ринку

формується за рахунок житлового, комерційного та інфраструктурного будівництва. Державні та муніципальні замовлення відіграють значну роль у цьому секторі, зокрема в реалізації інфраструктурних проєктів, модернізації транспортної системи, розвитку енергетичних потужностей та відновленні зруйнованих об'єктів. Окрім того, важливим драйвером попиту є приватний сектор, зокрема зростання урбанізації та розвиток ринку житлової та комерційної нерухомості.

Зовнішній ринок будівельних послуг та матеріалів характеризується високою конкуренцією та залежністю від економічної кон'юнктури світових ринків. Основними споживачами будівельних послуг на міжнародному рівні є країни, що активно розвивають свою інфраструктуру, урбанізуються або проводять масштабні реконструкції. До них належать держави Близького Сходу, Азії та Африки, які реалізують великомасштабні проєкти у сфері житлового будівництва, транспорту, енергетики та промислової інфраструктури. У розвинених країнах попит зосереджений на високотехнологічних будівельних рішеннях, екологічно чистих матеріалах і сталому розвитку міської інфраструктури.

Будівельні матеріали мають значний експортний потенціал, оскільки більшість країн не володіють достатніми ресурсами або виробничими потужностями для забезпечення внутрішнього попиту. Найбільшими імпортерами будівельних матеріалів є країни Європейського Союзу, США, Китай, Індія та держави Перської затоки. Сировинні ресурси, такі як цемент, сталь, деревина та ізоляційні матеріали, є важливою складовою міжнародної торгівлі, тоді як готові будівельні конструкції, модульні системи та високотехнологічні матеріали знаходять застосування в масштабних інфраструктурних проєктах [10, С. 109-110].

Важливим фактором успішного виходу на міжнародні ринки є відповідність будівельних матеріалів та послуг міжнародним стандартам, що регулюють якість, екологічну безпеку та технічні характеристики продукції. Крім того, конкурентоспроможність у цій сфері визначається розвитком логістичної інфраструктури, ефективною маркетинговою політикою та здатністю компаній адаптуватися до змін глобального ринку. Глобальний попит на будівельні матеріали та послуги зростає у зв'язку з інфраструктурними проєктами, урбанізацією та модернізацією промисловості, що створює нові можливості для країн-експортерів.

Перспективними напрямками експорту є як традиційні будівельні матеріали (цемент, металоконструкції, скло, деревина, ізоляційні матеріали), так і високотехнологічні рішення, зокрема енергоефективні матеріали, модульні будівельні конструкції та екологічно чисті технології. Попит на такі товари спостерігається у країнах Європейського Союзу, Північної Америки, Близького Сходу та Азії, де реалізуються масштабні інфраструктурні проєкти. Крім того, значний експортний потенціал мають будівельні компанії, що спеціалізуються на інжинірингових послугах, проєктуванні, управлінні будівельними проєктами та впровадженні сучасних технологій [11, С. 10-11].

Вихід на міжнародний ринок передбачає низку ризиків, що можуть уповільнити або ускладнити експортну діяльність. Одним із головних бар'єрів є відповідність продукції міжнародним стандартам якості та технічним регламентам. Високі вимоги до сертифікації будівельних матеріалів та послуг, зокрема у ЄС та США, потребують додаткових інвестицій у стандартизацію та відповідність екологічним нормам. До ризиків також відносять фінансові ризики: валютні коливання, зростання собівартості тощо.

Важливим напрямом розвитку економіки є збільшення експортного потенціалу будівельної індустрії, що сприяє залученню іноземних інвестицій, зміцненню позицій на світовому ринку та стимулюванню внутрішнього виробництва. Для ефективного

виходу на міжнародні ринки необхідно реалізувати комплексні заходи, які сприятимуть підвищенню конкурентоспроможності будівельної продукції та послуг. Такими заходами можуть бути:

- вдосконалення технологій виробництва та використання інноваційних матеріалів;
- гармонізація продукції з міжнародними стандартами;
- розширення логістичних можливостей та вдосконалення інфраструктури;
- ефективна маркетингова стратегія та міжнародна співпраця;
- державне стимулювання та залучення інвестицій.

Висновки

Розвиток будівельної індустрії є важливим чинником економічного зростання та формування конкурентоспроможності національної економіки. Дослідження показало, що будівельний сектор має значний експортний потенціал, обумовлений наявністю ресурсної бази, виробничих потужностей та технологічних інновацій. Водночас для ефективної реалізації цього потенціалу необхідно усунути низку бар'єрів, серед яких нестабільність регуляторного середовища, недостатнє фінансування інфраструктурних проєктів, технологічна відсталість окремих підприємств та обмежений доступ до міжнародних ринків.

Оптимізація експортної діяльності будівельної індустрії потребує комплексного підходу, що включає стимулювання інновацій, адаптацію міжнародних стандартів, покращення державної підтримки та розвиток стратегічних партнерств. Впровадження сучасних управлінських та технологічних рішень сприятиме підвищенню якості будівельної продукції, зміцненню позицій українських підприємств на світовому ринку та інтеграції будівельної галузі у глобальні економічні процеси.

Список використаних джерел

1. Вечерський В. В. Будівельна індустрія // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Будівельна_індустрія Паламарчук О. М., Петришина С. В. Аналіз факторів конкурентоспроможності будівельних підприємств України // Економіка та суспільство. 2023. № 57. С. 1-5. DOI: [10.32782/2524-0072/2023-57-99](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-99).
2. Далик В., Запісоцький І. Експортний потенціал будівельної індустрії України // Академічні візії. 2023. № 21. С. 1-10. DOI: [10.5281/zenodo.8154602](https://doi.org/10.5281/zenodo.8154602).
3. Паламарчук О. М., Петришина С. В. Будівельна галузь України: стан та прогнози // Економіка та суспільство. 2023. № 51. С. 1-6. DOI: [10.32782/2524-0072/2023-51-45](https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-45).
4. Статті Державного бюджету України на 2024 рік щодо будівництва // Ринок будівельних матеріалів: [Веб-сайт]. 2024. URL: <https://construction-market.korfor.com.ua/derzhavnyi-biudzheth-ukrainy-shchodo-budivnytstva/>
5. Держстат України // Індекси будівельної продукції в 2011-2024 роках. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2023/bud/ibp/ibp_11_23ue.xls
6. Комишев Д. Г. Інноваційні технології в будівництві: 3d-друк будівель, мобільні програми та штучний інтелект // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. 2023., Вип. 104 Т. 4. С. 22-43. DOI: [10.31713/vt420233](https://doi.org/10.31713/vt420233).

7. Зелене будівництво у відновленні України / Кривомаз Т. І. та ін. // Освіта для сталого майбутнього: екологічні, технологічні, економічні і соціокультурні питання: колективна монографія; за ред. В. П. Плаван, А. О. Касич, О. О. Бутенко. Київ, 2023. С. 11-13. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/26228>.
8. Рибак Г. І., Головіна С. О. Розвиток зовнішньої торгівлі підприємства будівельного сектору України // The XXIV International Scientific and Practical Conference «Multidisciplinary academic notes. Science research and practice» / ISG. Мадрид, 2022. С. 128-131. URL: <https://isg-konf.com/multidisciplinary-academic-notes-science-research-and-practice/>.
9. Лещенко М., Мезенцев Д. Сучасні виклики розвитку сектору будівельних послуг у світовому господарстві // Теорія і практика сучасної економіки : матеріали XXIV Міжнародної науковопрактичної конференції / ЧДТУ. Черкаси, 2023. С. 109-111. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/4664>.
10. Чала В. С., Дятлова Н. В., Кучин І. О. Інтернаціоналізація будівельної галузі України: сучасний стан та перспективи // Економічний простір. 2021. № 176. С. 48-52. DOI: [10.32782/10.32782/2224-6282/176-7](https://doi.org/10.32782/10.32782/2224-6282/176-7).